

Projektbeskrivelse

Bording Å - Restaureringsprojekt

Etablering af 3 gydebanker - og supplerung med gydegrus på 3 eksisterende gydebanker - i Bording Å ved Frederiksværkvej

September 2026

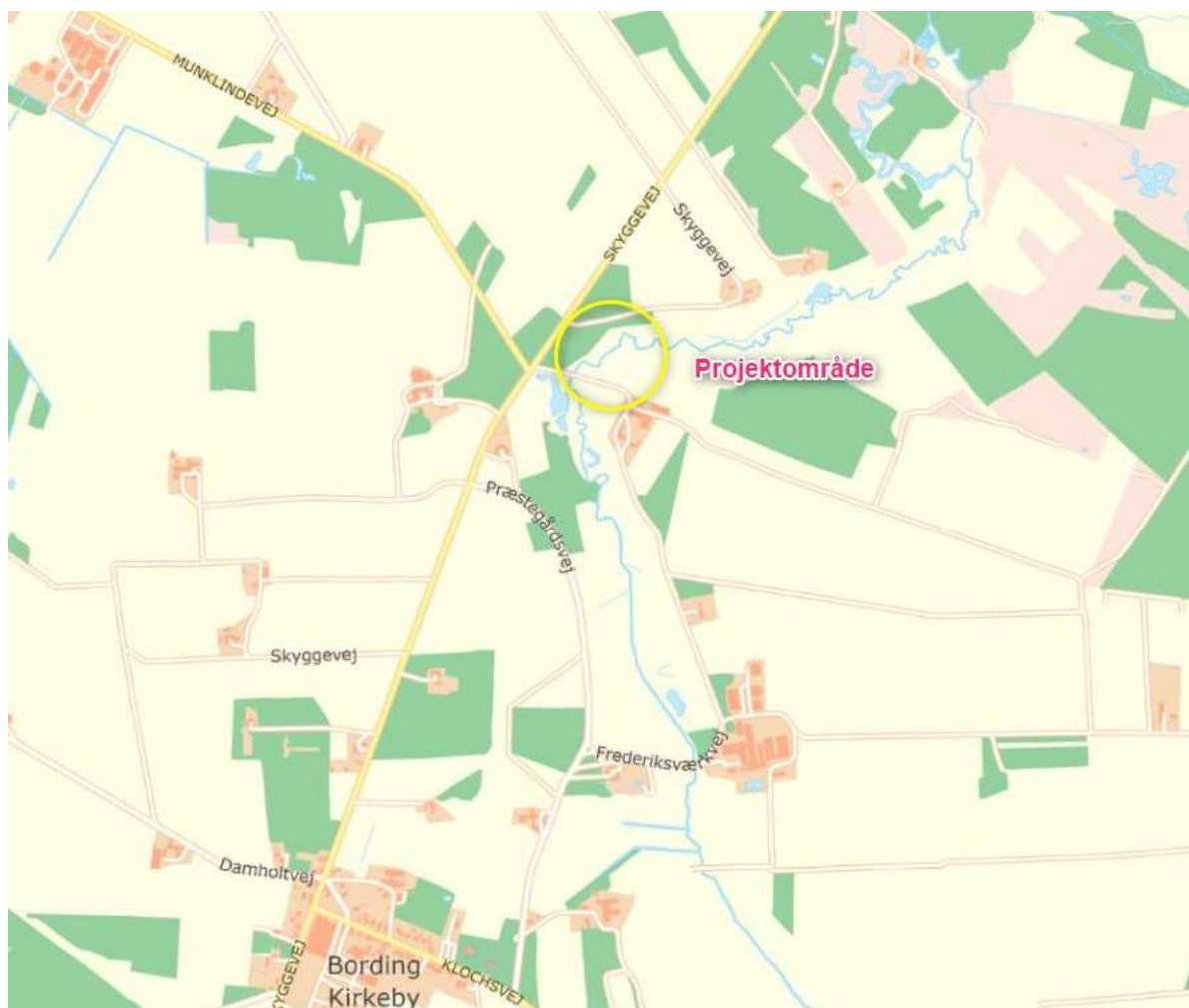
Gydegrus (DTU- Vejledning, *"Sådan anlægges man en gydebanke for laksefisk"*).

PROJEKTETS BAGGRUND

Vandløbsmyndigheden ved Ikast-Brande Kommune ønsker i samarbejde med Karup Å Sammenlutningen (KÅS) at forbedre gyde- og opvækstforhold for laksefisk i Bording Å.

Dette skal ske ved at anlægge 3 gydebanker og supplere med gydegrus på 3 eksisterende gydebanker.

Projektområdet ligger umiddelbart nord for Frederiksværkvej, ca. 1.5 km nordøst for Bording Kirkeby (jf. Figur 1 - Oversigtskort).

Figur 1 – Oversigtskort.

Restaureringsprojektet udføres på en ca. 215 meter lang strækning af Bording Å, (jf. Figur 2 – Projektområde, st. 2580 m – 2795 m).

Figur 2 – Projektområde, st. 2580 m – 2795 m.

EKSISTERENDE FORHOLD

Bording Å har en længde på ca. 8,7 km, og har sit udspring umiddelbart øst for Bording by og udløb i Skygge Å ved Skygge Bro (jf. Figur 1 – Oversigtskort).

Vandløbet er beliggende i den øvre del af Karup Å- systemet, der udmunder i Limfjorden.

Bording Å er, jf. gældende Vandområdeplaner 2021-2027, målsat med god økologisk tilstand.

Den nuværende miljøtilstand er vurderet som ringe på baggrund af en ringe økologisk tilstand for fisk, mens tilstanden for smådyr og planter vurderes som høj.

Vandløbets forløb fra Frederiksværkvej til udløb i Skygge Å fremstår som ureguleret med overvejende sandet bund, men med gode muligheder for fiskeskjul i vegetation og under udskårne brinker.

Der er tidligere udlagt gydebanker på projektstrækningen (KÅS 2018), hvoraf flere har været flittigt anvendt af gydende havørreder.

Bording Å har et betydeligt potentiale som gyde- og opvækstvand for laksefisk, som ikke er opfyldt, men som formentlig vil kunne blive det ved en forøgelse af gydearealet.

AFSTRØMNINGSMÆSSIGE FORHOLD

Ved Frederiksværksvej (st.4060 m) er placeret en målestation, hvorfra der er indhentet data om arealkorrigerede karakteristiske afstrømninger (jf. Tabel 1 – karakteristiske afstrømninger).

	Median minimum	Årsmiddel	Median maksimum
Afstrømning (l/s/km ²)	4,5	9	24,8
Vandføring (l/s)	46	92	253

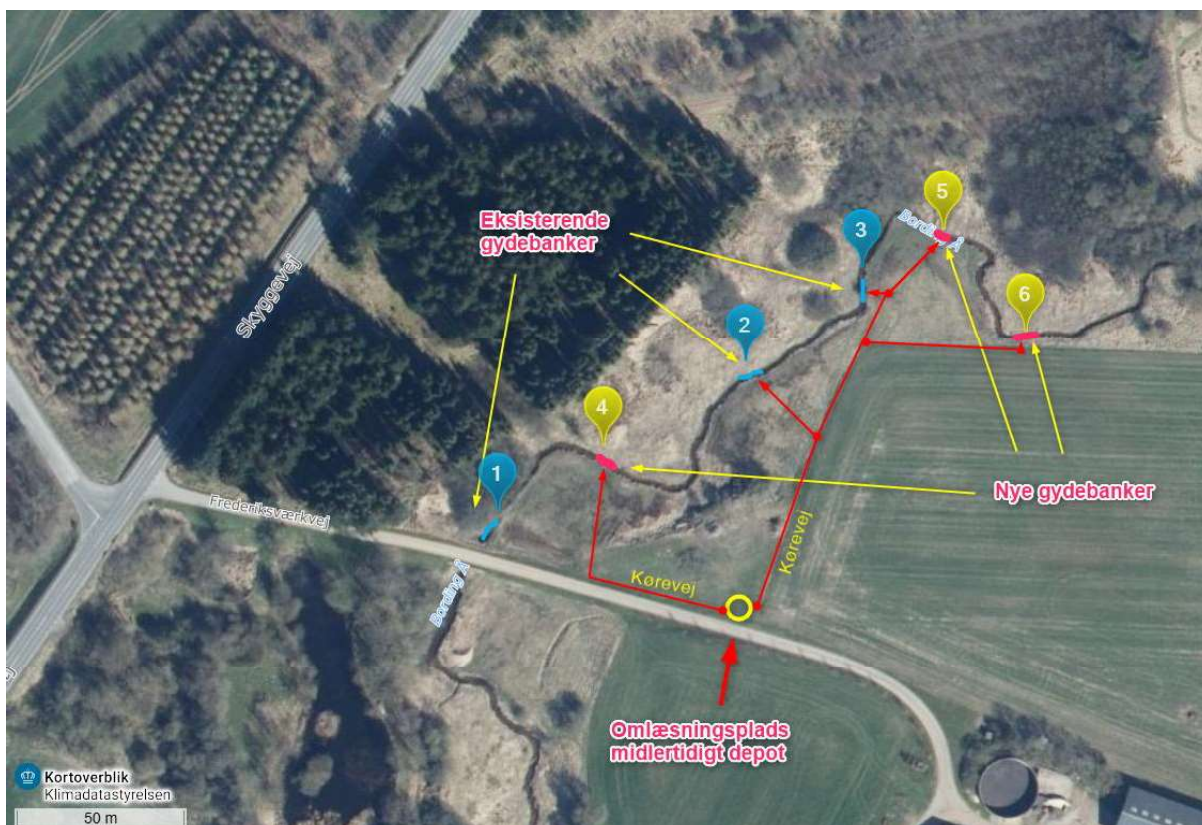
Tabel 1 - Karakteristiske afstrømningsværdier for projektstrækningen i Bording Å.

Vandføringer er beregnet ud fra et oplandsareal på 1021 ha.

PROJEKTBEKRIVELSE

På projektstrækningen udlægges i alt 3 nye gydebanks samt suppleres med gydegrus på 3 tidligere etablerede gydebanks.

Placering af planlagte og tidligere udlagte gydebanks fremgår af nedenstående projekttegning (jf. Figur 3 – Projekttegning).

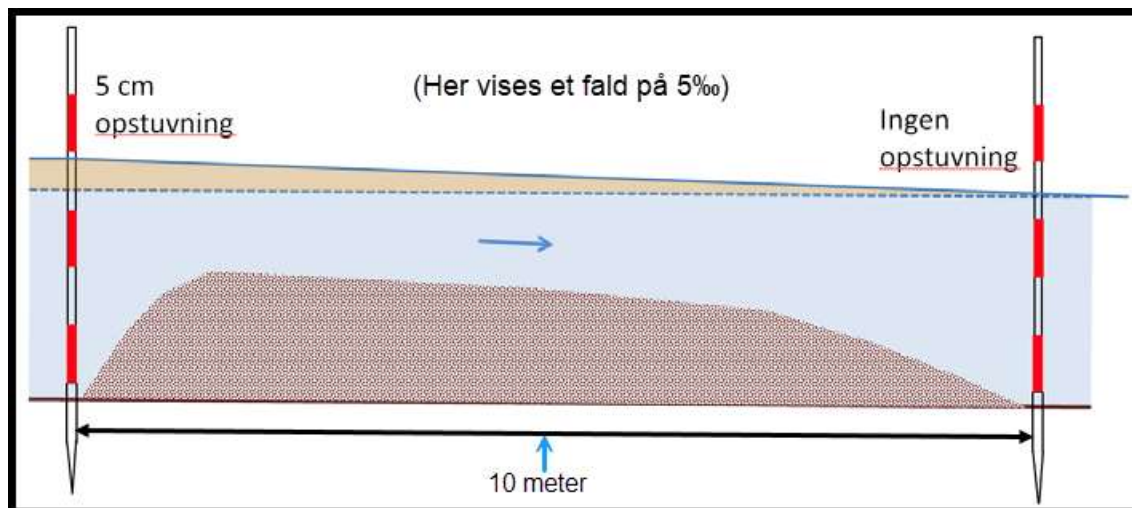
Figur 3 – Projekttegning.

Projektet udføres på matr.nr. 2a Frederiksværk, Engesvang og matr.nr. 7d Bording, Bording By.

Gydebankerne anlægges med en blanding af valnøddesten (85%) og singles (15%) i en lagtykkelse på 25-30 cm, hvilket resulterer i en gennemsnitlig vanddybde over gydebankerne på ca. 20 cm.

Gydebankerne anlægges med en længde på 5-15 meter i vandløbets fulde bredde og med et fald på 3-5 o/oo.

Udlægning af gydegrus sker i henhold til vejledning fra DTU, "Sådan laver man gydebanker for laksefisk" (jf. Figur 4 – "stokkemethoden").

Figur 4 – "stokkemethoden".

Herved sikres, at der maksimalt sker en opstuvning af vand på 5 cm ved gydebankens start i forhold til den nuværende vandstand.

Der udlægges i alt 15-25 m³ stenmateriale, heraf ca. 3 m³ skjulesten i tilknytning til de enkelte gydebanker.

Med henblik på at modvirke tilsanding, skabe øget fysisk variation og øge antallet af fiskeskjul udlægges skjulesten op- og nedstrøms den enkelte gydebanke (marksten).

Såfremt det viser sig nødvendigt kan der, inden for 2 år, suppleres med ekstra gydegrus (op til 10 % ekstra grusmateriale).

Grusmateriale fragtes til projektområdet med lastbil, og lægges i midlertidigt depot langs Frederiksværkvej (jf. Figur 3 – Projekttegning).

Grusmaterialet omlæsses og transporteres med minilæsser / dumper via anviste køreveje til de 3 lokaliteter, hvor der skal anlægges gydebanker.

Anlægsarbejdet udføres forventeligt i november 2026 (i en tør periode).

AFVANDINGSMÆSSIGE KONSEKVENSER

Udlægning af gydegruset vil medføre en mindre hævnning af vandstanden i Bording Å umiddelbart opstrøms de enkelte gydebanker. Ændringen vil være størst ved lave vandføringer og uden påvirkning i store afstrømningssituationer.

Vandstandshævningen umiddelbart opstrøms de enkelte gydebanker vil kun have lokal udbredelse, og vil ikke medføre ændringer i de nuværende afstrømnings- og miljømæssige forhold i og omkring projektstrækningen i Bording Å.

Projektet vil således ikke ændre vandløbets vandaflledningsevne, og vil ikke påvirke den nuværende miljømæssige tilstand.

VANDLØBSKVALITET

Ved gennemførelse af projektet øges antallet af egnede gyde- og opvækstområder for laksefisk i vandløbet.

Samtidig skabes bedre fysiske og hydrauliske forhold i Bording Å og dermed bedre betingelser for et alsidigt dyre- og planteliv.

På baggrund af ovenstående konkluderer vandløbsmyndigheden, at ændringerne vil have positiv indvirkning på den samlede økologiske tilstand i og omkring Bording Å.

ØKONOMI

De samlede projektudgifter er anslået til ca. 30.000 kr. (inkl. moms), hvoraf Ikast-Brande kommune bidrager med 15.000 -kr. Resterende udgifter afholdes af KÅS.

LODSEJERFORHOLD

Følgende lodsejere berøres af projektet (jf. Tabel 2 – Lodsejerfortegnelse):

Matr.nr.	Ejerlav	Navn	Adresse	Postnummer
2a	Frederiksværk, Engesvang	Morten Storgård Pedersen	Frederiksværkvej 6	7441
7d	Bording By, Bording	Frank Albert Bech Skov	Skyggevej 40	7441

Tabel 2 – Lodsejerfortegnelse.

Involverede lodsejere har meddelt accept til gennemførelse af restaureringsprojektet (underskrevne partserklæringer).

UDFØRELSESTIDSPUNKT

Nov. 2026.